

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента на дисертаційну роботу ГУРЕЙ Ірини Іванівни на тему: «Механізми державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертаційної роботи.

З часу отримання незалежності, Україні, як молодій і досить перспективній державі, міжнародними та українськими експертами було надано доволі високу оцінку місткості вітчизняного інвестиційного ринку. Очікувалося, що співвідношення обсягу іноземного інвестування до ВВП мало б бути не меншим за 5%. Проте, згодом з'ясувалося, що такі розрахунки виявилися хибними та надто оптимістичними. Сподіваючись на значний обсяг іноземних інвестицій у вітчизняну економіку, в сучасних реаліях, під час ведення активних бойових дій, не варто. Як зазначають міжнародні експерти, іноземні інвестиції в ринкових умовах вкладаються лише з міркувань прибутковості. І якщо ж капітал вивозиться з благополучної та заможної країни у «відсталу» й бідну – це робиться лише з метою отримання прибутків.

Практика свідчить, що для України в інвестиційному плані існують дуже сильні й досвідчені конкуренти – країни Центральної Європи, Латинської Америки, Південно-Східної Азії, Індія та Китай з більш як 30-ти річним стажем успішних реформ. Змагання з цими країнами ми поки що безнадійно програємо. Як свідчать сучасні реалії, надії на масове вкладення капіталів зі світового ринку у вітчизняну економіку під час війни, слід розглядати, принаймні, як ілюзорні. Тому, вирішальну роль у прискоренні економічного зростання і відбудови України, повинні відігравати власне вітчизняні інвестиційні ресурси.

І хоча, сьогодні, майже після трьох років виснажливої війни, Україна стала епіцентром спрямування світової фінансової допомоги, метою якої є протидія російській агресії та відновлення країни після нищівної діяльності ворога, і багато держав цивілізованого світу вже заявили про намір долучитися до повоєнної відбудови України в майбутньому, однак, вітчизняна економіка

має працювати вже зараз, бо саме на ній тримається забезпечення наших військових і захисників та добробут громадян. І щоб вистояти у війні, потрібна не лише сила зброї, а й економічне підґрунтя. Тому, реалізація інвестиційного потенціалу вітчизняних підприємств на сьогодні є першочерговим питанням, і одним із надважливих завдань для української влади на 2025 рік. І, заходи уряду із підтримки вітчизняних підприємств і нарощування їх інвестиційного потенціалу є одним з головних напрямів державної політики в цій сфері.

Водночас, для того, щоб зазначена підтримка була ефективною, повинні бути розроблені дієві механізми її реалізації. З огляду на це, обраний Гурей І.І. у дисертації вектор дослідження, що висвітлює проблематику державного регулювання інвестиційного потенціалу вітчизняних підприємств, є актуальним та важливим як для сучасної практики публічного управління, так і для розвитку теоретико-методичних засад науки в цілому.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Актуальність обраної Гурей І.І. тематики дисертації підтверджена її виконанням в межах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансово менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» «Розвиток смарт-спеціалізації “креативні індустрії” у Львівській області» (номер державної реєстрації № 0123U100401), в межах виконання якої дисертантка обґрунтувала фінансово-економічний механізм державного регулювання процесу формування інвестиційного потенціалу підприємств.

Структура і зміст основних положень дисертаційної роботи.

Дисертація Гурей І.І. складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 272 сторінки, у тому числі обсяг основного тексту – 196 сторінок.

У *вступі* обґрунтовується актуальність теми роботи, формулюються мета та завдання дослідження, визначаються об'єкт, предмет та методи дослідження. Також описуються наукова новизна та практична значимість одержаних результатів. Об'єктом дисертаційного дослідження є процес державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств. Предметом даного

дослідження є механізми державного регулювання, спрямовані на формування, реалізацію та оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств.

У *першому розділі* розглянуто теоретичні засади державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств. Зокрема, розкрито сутність, види, чинники формування та інструментарій оцінювання інвестиційного потенціалу. Проведено аналіз європейського досвіду державного регулювання інвестиційного потенціалу, на основі чого обґрунтовано комплексний механізм державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств.

Вартим уваги *другий розділ* дисертації, який присвячено аналізу інвестиційної діяльності та оцінці інвестиційного потенціалу підприємств. Зокрема, у розділі наведено аналіз обсягів, структури та динаміки інвестиційної діяльності в Україні. Оцінено інвестиційну активність підприємств у контексті формування інвестиційного потенціалу. Проаналізовано чинники впливу на інвестиційний потенціал підприємств і оцінено його величину.

У *третьому розділі* обґрунтовано механізми державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств. Зокрема, розглянуто фінансово-економічний механізм державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств. Розроблено пропозиції щодо удосконалення інституційного механізму державного регулювання інвестиційного потенціалу. Обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового механізму державного регулювання інвестиційного потенціалу вітчизняних суб'єктів господарювання.

У висновках дисертантка узагальнила отримані результати дисертаційної роботи та надала рекомендації щодо впровадження результатів дослідження у практику. Дисертанткою опрацьовано достатню кількість вітчизняних та іноземних джерел за темою дослідження, що засвідчує належний рівень отриманих результатів.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, наведених у дисертаційній роботі.

Під час розроблення положень дисертаційної роботи, Гурей І.І. застосувала загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, що дало їй

змогу повною мірою довести початково встановлені гіпотези та обґрунтувати положення новизни. Зокрема, серед застосованих дисертанткою методів слід виділити такі методи: узагальнення, систематизації, абстрагування, системного аналізу, економіко-математичного моделювання тощо.

Теоретичною та методологічною основою виконаного дослідження є законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та іноземних авторів, матеріали державної та регіональної статистичної звітності, звітності підприємств, Інтернет-ресурси тощо.

Сформульовані дисертанткою авторські наукові положення та висновки обґрунтовані достатньою кількістю проведених досліджень та підтверджуються отриманими результатами й адекватними висновками.

Слід відзначити виступи Гурей І.І. на п'яти міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях в Україні та за її межами, що підтверджено опублікованими матеріалами за тезами її доповідей.

Положення, висновки та рекомендації дисертантки обґрунтовані на належному методичному рівні, є достовірними та характеризуються високим ступенем наукової новизни. Означене засвідчує перспективи використання дисертації Гурей І.І. у науковій та практичній царині публічного управління.

Новизна основних наукових положень, проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні теоретичних положень та обґрунтуванні рекомендацій щодо формування механізмів державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств.

Серед елементів наукової новизни дисертації Гурей І.І. варто виокремити те, що автором *вперше*: розроблено функціональну модель комплексного механізму державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств, що базується на поєднанні фінансово-економічного, інституційного та нормативно-правового механізмів; а також запропоновано ітераційно-аналітичну модель обґрунтування фінансово-економічного механізму державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств, яка містить

шість ключових ітерацій: діагностики, вибору інструментів, параметризації, моделювання, впровадження, а також моніторингу та адаптації.

Важливими для розвитку сучасної науки публічного управління є *удосконалення*: методичних засад формування інституційного механізму державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств, що базуються на врахуванні таких елементів: формування інформаційної бази, оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств, розробка алгоритмів взаємодії між інституціями, інституційна підтримка, а також моніторинг і адаптація; а також підходу щодо обґрунтування нормативно-правового механізму державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств, що враховує стратегічні пріоритети економіки, міжнародний досвід, потреби бізнесу, забезпечення прозорості, та включає декілька етапів, кожен із яких спрямований на створення чіткої та ефективної нормативно-правової бази, яка сприятиме стимулюванню інвестиційної активності.

Разом із тим, в дисертації Гурей І.І. *отримали подальший розвиток*: систематизація європейського досвіду державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств, що стало підґрунтям для формування комплексного підходу до обґрунтування фінансово-економічного, інституційного та нормативно-правового механізмів; а також методичні засади оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств, які передбачають виділення головних напрямів інвестиційної діяльності підприємств та побудову моделей визначення раціональних обсягів інвестування за кожним з цих напрямів.

Положення наукової новизни сформульовані належним чином, характеризуються високим ступенем обґрунтованості та свідчать про значний рівень наукового пізнання автора.

Теоретична цінність одержаних результатів дослідження.

Серед розроблених Гурей І.І. положень наукової новизни, які характеризуються теоретичною значущістю, слід відзначити авторський підхід до оцінювання рівня інвестиційного потенціалу вітчизняних підприємств, використання якого дозволить розробити відповідні заходи державної

підтримки суб'єктів господарювання, що позитивно вплине на зростання рівня їх інвестиційної активності.

Здобутки Гурей І.І. у сфері теорії публічного управління були використані у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка». Результати дисертаційної роботи характеризуються високим рівнем теоретичної цінності та належним ступенем їхнього застосування у межах науки публічного управління.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення результатів виконаної роботи полягає у наданні органам державної влади обґрунтованих рекомендацій з формування дієвих механізмів державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств.

Зокрема, сформовані в дисертації основні положення і рекомендації, схвалені та використовуються у практичній діяльності: Департаменту економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (довідка від 26.11.2024 р. № 2-52/621); Яворівської міської ради Львівської області (довідка від 26.11.2024 р. № 8453); Козівської селищної ради Тернопільської області (довідка від 21.11.2024 р. № 2341).

Разом із тим, практична значущість отриманих дисертанткою результатів підтверджена їх використанням при виконанні науково-дослідних робіт кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка». Практична цінність отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути застосовані як державними органами влади, так і органами місцевого самоврядування.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях.

Опубліковані Гурей І.І. праці повністю висвітлюють представлені у дисертації положення наукової новизни. Загалом, за темою дисертації опубліковано 11 робіт, серед яких: 6 статей у наукових фахових виданнях України та 5 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише результати, які були отримані дисертанткою особисто. Кількість публікацій, їхній обсяг та якість відповідають вимогам п.11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019р. № 167.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертація Гурей І.І. справляє позитивне враження, має важливе науково-практичне значення. Проте, окремі авторські позиції спонукають до дискусії та є темою для обговорення у межах публічного захисту даної роботи:

1. Загалом, позитивно оцінюючи описаний іноземний досвід державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств, зазначимо, що у п. 1.2., автор акцентує увагу на адаптації загальноєвропейських принципів до українських реалій, розглядаючи досвід таких країн як Великобританія, Франція та Німеччина. Доцільно було б деталізувати також приклади успішних практик регулювання інвестиційного потенціалу і в інших країнах.

2. Позитивно оцінюючи роботу, варто зауважити, що автором зроблено акцент на загальнонаціональному рівні інвестиційного потенціалу підприємств. Дисертація мало враховує специфіку регіональних чинників, що впливають на інвестиційний потенціал. Слід було розширити аналіз регіональних особливостей інвестиційної активності та запропонувати рекомендації щодо адаптації механізмів державного регулювання до потреб окремих регіонів.

3. Позитивно оцінюємо розрахунок впливу зміни ставки податку на прибуток підприємств і ставки кредитного відсотка за довгостроковими позиками на відносний рівень інвестиційного потенціалу досліджуваних компаній. Автор приходять до висновку, що зміна (зменшення) ставки кредитного відсотка видається більш ефективним способом нарощування величини інвестиційного потенціалу підприємств, ніж зміна (зменшення) ставки податку на прибуток компаній. І насамперед, необхідною є реалізація заходів державної регуляторної політики, спрямованої на здешевлення позик. З огляду на це, автору, варто було би детальніше проаналізувати заходи програми

«Доступні кредити 5-7-9%», яка передбачає спрощений доступ підприємств малого, середнього та великого бізнесу до банківського кредитування, а саме отримання кредитів за зниженою відсотковою ставкою.

4. Крім того, оцінюючи вплив зміни ставки податку на прибуток підприємств на відносний рівень інвестиційного потенціалу, варто було би згадати і про податок на виведений капітал, який застосовується до ІТ компаній – резидентів Дія Сіті. Дані компанії мають право вибору: сплачувати податок на прибуток на загальних засадах, або ж бути платниками податку на виведений капітал. У межах дослідження, варто було би проаналізувати доцільність впровадження податку на виведений капітал на загальнодержавному рівні для усіх підприємств, та зробити оцінку його впливу на відносний рівень інвестиційного потенціалу підприємств.

5. У роботі проаналізовано інституційний механізм державного регулювання інвестиційного потенціалу, зокрема запропоновано створення Центрів збирання та розповсюдження інформації, необхідної для оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств при органах державної влади, при органах місцевої влади, при органах місцевого самоврядування. Загалом, позитивно оцінюючи таку ініціативу автора, одразу виникає запитання, чи не дублюватимуться функції зазначених Центрів із роботою Державної служби статистики України та її регіональних підрозділів.

Наведені дискусійні положення та зауваження не применшують цінності результатів дисертаційної роботи, не впливають на зміст дисертації, мають характер наукової дискусії і не знижують високу оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертація Гурей Ірини Іванівни на тему: «Механізми державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств» є завершеною науковою працею та має теоретичне і практичне значення. У дисертації розв'язано науково-практичне завдання, що полягає в розробленні теоретичних положень та обґрунтуванні методико-прикладних рекомендацій щодо формування механізмів державного регулювання інвестиційного потенціалу підприємств.

Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», вимогам освітньо-наукової програми, яку успішно завершила здобувач, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – Гурей Ірина Іванівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

доктор наук з державного
управління, професор,
доцент кафедри публічного
врядування НН ІАДУ
Національного університету
«Львівська політехніка»

Ольга ФЕДОРЧАК

Підпис доктора наук з державного управління Федорчак О.В. засвідчую

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»
к.т.н., доцент

Роман БРИЛИНСЬКИЙ